

Code Sociale Media Openbaar Onderwijs Groningen

Laatste update: december 2024

Inhoud:

1. **Inleiding** - pag. 1
 2. **Aanleiding** - pag. 2
 3. **Richtlijnen** - pag. 3
 1. Voor Medewerkers - pag. 3
 2. Voor Leerlingen - pag. 4
 4. **Verantwoordelijkheden** - pag. 5
 1. Openbaar Onderwijs Groningen - pag. 5
 2. School - pag. 6
 3. Medewerkers - pag. 7
 4. Leerlingen - pag. 8
 5. Ouders/verzorgers - pag. 8
 5. **Bijlage voor intern gebruik: Vertaling naar school** - pag. 8
-

1. Inleiding

Sociale media is een verzamelnaam voor alle online platformen, apps, websites en kanalen waar gebruikers, zonder tussenkomst van een redactie, interactie met elkaar aangaan. Sociale media maken een groot deel van onze dagelijkse communicatie uit.

Dit document bundelt de regels voor medewerkers en leerlingen binnen Openbaar Onderwijs Groningen voor hun persoonlijke gebruik van sociale media. Dit document gaat niet over het professioneel gebruik van sociale media-accounts namens een organisatie(onderdeel). Bij vragen of wensen op dat vlak, benader de afdeling Communicatie.

Dit document is samengesteld op basis van:

- Modelreglement sociale media voor leerlingen' (Kennisnet)
- Modelreglement sociale media voor medewerkers' (Kennisnet)
- Schoolbeleid voor smartphones' (Kennisnet)
- Eerdere documenten en richtlijnen binnen Openbaar Onderwijs Groningen
- Feedback en input uit de afdelingen Communicatie en Onderwijs & Kwaliteit en onze projectleider Digitale Geletterdheid en jurist.

Sociale media kruisen op verschillende manieren het pad van Openbaar Onderwijs Groningen. Deze Code Sociale Media beoogt om onze collega's en leerlingen (en hun ouders/verzorgers) te ondersteunen in een wijs gebruik van sociale media.

2. Aanleiding

Onze stichting en haar scholen maken gebruik van sociale media voor profilering

Dit heeft twee effecten. Positief gezien helpt het de organisatie om contact te leggen met externe doelgroepen, interactie aan te gaan, voorlichting te geven, nieuwe leerlingen of medewerkers aan te trekken en aan de reputatie te werken. Aan de andere kant vergt dit tijd en geld, en vergroot het de invloed van platforms die gericht zijn op winst via advertenties, zonder publiek belang voor ogen te hebben.

Medewerkers, ouders/verzorgers en leerlingen gebruiken sociale media

Dat gebeurt op persoonlijke titel, soms anoniem. We leggen en onderhouden contacten met familie, vrienden en collega's via sociale media. Sociale media bieden vermaak en stellen ons in staat creaties, meningen of ideeën te delen. Daarnaast worden sociale media ingezet voor maatschappelijke, politieke en commerciële belangen. Het maakt doorlopend onderdeel uit van het gedrag van leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers.

Medewerkers gebruiken het voor professionele en privédoeleinden, zoals het interessanter maken van lessen, het opdoen van kennis uit het werkveld en het samen met leerlingen verkennen van onderwerpen. Leerlingen gebruiken het voor sociaal contact, informatie zoeken en het verkennen van inhoudelijke onderwerpen. Soms onderhouden leerlingen en ouders/verzorgers ook contact met scholen via sociale media.

Het persoonlijke gebruik kan zowel positieve als negatieve gevolgen hebben

Positief zijn bijvoorbeeld het opbouwen van vriendschappen, creatieve uiting, steun vinden bij lotgenoten, het uitdiepen van interesses. Anderzijds kun je denken aan het risico op online pesten, ongewild delen van persoonlijke informatie, groeiende onzekerheid, vatbaarheid voor mis-/desinformatie of aandacht op een scherm op momenten dat aandacht elders is gevraagd. De grens tussen professioneel en privégebruik is niet altijd duidelijk omlijnd.

Leerlingen beschouwen sociale media steeds vaker als zoekmachine en bron van informatie. Platformen die in essentie niet zijn gebouwd als zoekmachine, krijgen zo wel deze functie. Algoritmes (die zoekresultaten bepalen) zijn (vaak) niet gebouwd om objectieve zoekresultaten aan te bieden, maar om de zoeker zo gepersonaliseerd mogelijk te bedienen op een manier die voor het platform gunstig uitpakt. Dit is niet altijd gunstig voor de vrijheid van meningsvorming van de gebruiker.

Sociale media staan altijd aan

Dat maakt ze aantrekkelijk voor gebruikers. Maar ook betekent dat gebruikers ze neigen te gebruiken tijdens school of werk. Dit vraagt om afspraken.

Daarnaast zijn leerlingen en medewerkers ook ambassadeurs voor hun school of werkgever, of zij willen of niet. Vaak is de naam van school of werkgever zichtbaar op sociale media of internet. Daardoor zien anderen je doorlopend als onderdeel van je school of werkgever. Ook dit betekent dat afspraken op hun plaats zijn.

Tot slot beïnvloeden sociale media het welbevinden, concentratie en motivatie

Dat vraagt om beleid om negatieve aspecten te beperken, vooral gezien de directe invloed van 'real time' sociale media waarin inhoud permanent beschikbaar kan zijn en inhoud met één druk op de knop online staat, misschien wel altijd zonder dat je het zelf kunt verwijderen. Dit raakt nauw aan de veiligheid op school.

3. Richtlijnen

De afspraken hieronder zijn van toepassing op alle medewerkers en leerlingen van Openbaar Onderwijs Groningen, voor het gebruik van sociale media. Deze gelden niet alleen op school, op het Ondersteuningsbureau en in de klas, maar ook in het mediagebruik buiten de school.

3.1 Richtlijnen sociale media voor medewerkers

1. Zorg ervoor dat je als medewerker weet hoe je verstandig met sociale media omgaat. Blijf daarom op de hoogte van deze richtlijnen en volg ze. Weet wat je gebruikt en hoe dit werkt. Dit betekent dat je voor en tijdens gebruik van sociale media actief verdiept in de werking en de voor- en nadelen van het gebruik.
2. Wees je ervan bewust dat, en op welke manieren, online gedrag wordt gevolgd en vastgelegd, en bovendien zichtbaar is en vindbaar blijft. Dit kan gevolgen hebben voor de eigen privacy of die van betrokken collega's.
3. Je houding en intentie op sociale media wijken niet af van je houding en intenties als professional en van wat er in de klas of op het werk gebruikelijk is. Dat betekent onder meer dat je altijd de juiste balans bewaakt tussen professionele betrokkenheid en professionele afstand met leerlingen en ouders/verzorgers.
4. Wanneer je communicatie aangaat met leerlingen, ouders of verzorgers, gebruik je schoolkanalen als het ouderportaal, e-mail of persoonlijk contact in de school, passend bij de communicatiestrategie van de school. Gebruik hiervoor geen overige sociale media¹. Alleen indien strikt noodzakelijk kan er worden afgeweken van de aangeboden communicatiekanalen.
5. Je bekleedt - op school, buiten school en online - een voorbeeldfunctie voor leerlingen en collega's. Je bent je hiervan bewust. Ook als je sociale media inzet voor privédoeleinden.
6. Je bent als medewerker ambassadeur van je werkgever. Je ambassadeurschap kun je actief inzetten om jou en je school te profileren als professioneel en van goede kwaliteit. Maar ook als je dat niet doet, ziet je omgeving je, of je wilt of niet, als vertegenwoordiger van je werkgever. Houd hier altijd rekening mee.
7. Bij het communiceren over of delen van onderwijsonderwerpen benoem je duidelijk of je op persoonlijke titel of namens Openbaar Onderwijs Groningen publiceert.
8. De informatie die je deelt is eigen en/of openbaar en dus niet vertrouwelijk. De AVG-uitgangspunten blijven leidend. Plaats dus nooit foto's, video's of andere uitingen, van leerlingen of collega's op sociale media, waarvoor je geen schriftelijk vastgelegde toestemming hebt (van ouder/verzorger in het geval van minderjarigen.)
9. Houd bij het plaatsen van inhoud rekening met het wettelijk vastgelegde auteurs-, beeld- en citaatrecht. Het is verboden om zonder toestemming van de maker andermans werk te publiceren. Plaats daarom geen rechtelijk beschermde informatie. Schending van deze wet kan honderden euro's aan boete kosten.
10. In contact op sociale media is het prima om vragen te beantwoorden of in gesprek te gaan over onderwijs-gerelateerde zaken. Ontstaat er echt een discussie, bedenk dan of openbaarheid op sociale media gepast is; of een ander medium geschikter is; en of je de discussie überhaupt voortzet. Bewaar de rust en blijf - zeker in contact met (oud-)leerlingen, ouders/verzorgers, collega's en vakgenoten altijd professioneel.
11. Twijfel je of inhoud die je wilt delen past bij jouw professionele rol? Bij twijfel: niet publiceren, of vraag om advies bij de leidinggevende. Bij verdere twijfel schakelt die de afdeling Communicatie in.
12. Houd je reacties op publicaties van anderen zo inhoudelijk mogelijk. Alleen je mening geven, zonder onderbouwing daarvan, vervuult de discussie en zegt meer over de jezelf dan over het stuk waarop je reageert. Onthoud dat dit soort reacties ook in zoekresultaten in (bijvoorbeeld) Google naar boven kunnen komen.

¹ Op moment van schrijven heeft ons voortgezet onderwijs de intentie om een leerling-/ouderportaal op te zetten, maar beschikt het hier nog niet over. Tot die tijd staan we communicatie via WhatsApp toe, al raden we het wel af, omdat we hierbij afhankelijk zijn van privénummers en het door elkaar lopen van werk- en privé-inhoud binnen één systeem.

3.2 Richtlijnen sociale media voor leerlingen

1. Ga altijd netjes en met respect met elkaar om. Laat iedereen in zijn waarde.
2. Ben je jonger dan 16 jaar? Dan heb je toestemming nodig van je ouders/verzorgers om sociale media te gebruiken. Ben je jonger dan 13 jaar? Dan mag je volgens de meeste richtlijnen geen eigen socialemedia-account aanmaken. Het is niet de taak van de school om hierop te handhaven, maar de school kan dit wel bespreekbaar maken met leerlingen en ouders/verzorgers.
3. Voordat je sociale media gebruikt, zorg je dat je weet hoe ze werken. Welke privacy-instellingen zijn er? Met wie deel je informatie? Wie kan jouw profiel en posts bekijken? Wat gebeurt er met de informatie die je op sociale media deelt? Weet je dit niet goed, of wil je hier meer over weten, vraag dat dan aan je leraar.
4. Als je iets op sociale media plaatst of liket, bedenk dan altijd dat dit heel lang op het internet kan blijven staan, ook als je dat zelf niet wil.
5. Respecteer elkaars privacy en mening. Plaats, gebruik en deel daarom alleen namen, informatie, foto's en video's van anderen als je hun toestemming hebt
6. Denk ook aan je eigen privacy als je sociale media gebruikt. Deel bijvoorbeeld niet zomaar je achternaam, telefoonnummer, e-mailadres of woonadres.
7. Gebruik onder schooltijd alleen sociale media als de leraar zegt dat het nodig is in de les.
8. Houd het netjes en beschaafd op sociale media en houd je aan de wet. Dat geldt voor de dingen die je zelf plaatst, maar ook voor de dingen die je zoekt en bekijkt. Schokkende of discriminerende beelden en naaktfoto's zijn niet gepast.
9. Je mag de wachtwoorden van je sociale media aan je ouders/verzorgers vertellen. Houd je wachtwoorden voor anderen altijd geheim.
10. Als je op sociale media vrienden wordt of iemand volgt, zorg dat je weet wie het is. Word geen vrienden met leraren of andere medewerkers van de school. Het kan zijn dat jouw school of leraar een account maakt op sociale media voor een les of voor een onderwijsproject. Met dit account kan je wel vrienden worden/dit account kan je wel volgen.
11. Help elkaar om goed en verstandig met sociale media om te gaan en spreek elkaar daarop aan. Als dat niet lukt, vraag dan hulp aan je leraar of mentor.
12. Heb je per ongeluk toegang tot het account van een ander? Log uit en geef dit aan bij die persoon. Geef daarbij ook de tip om het wachtwoord te veranderen.

4. Verantwoordelijkheden

4.1 Openbaar Onderwijs Groningen

- Openbaar Onderwijs Groningen draagt verantwoordelijkheid voor een veilig klimaat, ook digitaal, en communiceert met medewerkers, leerlingen, ouders en verzorgers hoe zij dit realiseert. Wij zien sociale media en deze Code Sociale Media als onderdelen daarvan.
- Bij handelen in strijd met deze code kan Openbaar Onderwijs Groningen, afhankelijk van de aard en de ernst van de overtreding, passende maatregelen treffen. Denk hierbij aan maatregelen zoals een disciplinaire maatregel, schorsing en verwijdering, het verbreken van de arbeidsovereenkomst of samenwerkingsrelatie, en/of tot aangifte bij de politie in geval van (vermoeden van) een strafbaar feit.
- Bij handelen in strijd met deze code, die te maken heeft met seksueel grensoverschrijdend gedrag of met discriminatie, kan Openbaar Onderwijs Groningen op het moment dat de overtreding plaatsvindt, doorverwijzen naar bijhorende protocollen betreffende het geconstateerde gedrag, zoals het protocol seksueel grensoverschrijdend gedrag, het protocol schorsing en verwijdering, de richtlijn discriminatie en de integriteitscode van Openbaar Onderwijs Groningen. In sommige gevallen zal dit kunnen leiden tot aangifte bij de politie in geval van of vermoeden van een strafbaar feit.
- De stichting houdt in de gaten welke sociale media een rol van betekenis spelen en monitort zo goed als mogelijk welke sentimenten daar spelen met betrekking tot de eigen leerlingen, medewerkers en organisatie. Hierbij wordt gefilterd op “Openbaar Onderwijs Groningen” of de naam van de school. In uitzonderlijke gevallen neemt de afdeling Communicatie contact op met desbetreffend nieuwsmedium. We filteren niet op personen, dit is wettelijk ook niet toegestaan.
- De afdeling Communicatie beschikt over adviezen, monitoringsopties, voorbeeldstrategieën en handelingswijzers die kunnen bijdragen aan het verminderen van risico’s en bijdragen aan doordacht gebruik van sociale media al dan niet in de professionele context. Een vorm van ondersteuning die zij bieden is de combinatie van de bijlage van de code; een digitale toolbox met voorbeelden, een werkvorm en casussen; een omgeving met informatie op het intranet (Plein-Online) en het aanbod voor advies, scholing, ouderavonden en begeleiding voor scholen. De afdeling Communicatie heeft de intentie om dit onderwerp meerdere keren per jaar onder de aandacht te brengen bij medewerkers via bijvoorbeeld Plein-Online.
- De leidinggevenden zien erop toe dat hun teams de Code Sociale Media naleven.

4.2 School

De school heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om de veiligheid van personeel en leerlingen. Dat begint met duidelijke en gecommuniceerde normen en waarden en de handhaving daarvan, ook digitaal. Duidelijke communicatie hiervan kan (of dient te) voorkomen dat incidenten zich voordoen. Denk daarbij aan het kleineren van leraren of leerlingen via online video's, online dreigberichten of digitale seksuele intimidatie of beschuldiging daarvan. Daarnaast moeten scholen zich voorbereiden op situaties waarin die ongewenste gedragingen toch plaatsvinden, zodat zij weten hoe daarop te reageren.

Daarom draagt iedere school de verantwoordelijkheid om zowel vanuit preventief als reactief perspectief aandacht te besteden aan mediawijsheid:

- De school bespreekt de geldende richtlijnen periodiek met de medewerkers en stuurt op adequate kennis, houding en gedrag.
- De school heeft de beschikking over een lesaanbod over mediawijsheid voor leerlingen. Onderdeel daarvan is het gesprek over sociale media op school, in de klas en in vrije tijd. Er wordt gesproken over online gedrag, kansen en risico's en wat we acceptabel vinden (en wat niet). Daartoe beschikt de school via het intranet van Openbaar Onderwijs Groningen over lesmaterialen over mediawijsheid en kan de school bij de stichting advies inwinnen of extra begeleiding aanvragen. Daarnaast richten onze scholen zich op het aansluiten bij de (toekomstige) kerndoelen digitale geletterdheid.
- Iedere school staat het vrij om in aanvulling op deze code een schooleigen aanpak op te stellen waarmee de school:
 - zich richt op het benutten van kansen als online ambassadeurschap en voorbeeldgedrag;
 - werkt aan preventie van ongewenste online situaties;
 - aandacht besteedt aan risico's of voorkomende problematiek;
 - en reageert op problemen.
- De school weet hoe ouders/verzorgers te betrekken zijn, is op de hoogte van de mogelijkheden voor voorlichtingen, thema-avonden/ouderavonden over sociale media.
- De school zorgt voor duidelijke regels, gebaseerd op geldende wetten en richtlijnen, over:
 - het gebruik van mediadragers in de klas en op school
 - in hoeverre de school betrokken is bij het grijze gebied tussen privé en school, zoals contact dat buiten school- of werktijd plaatsvindt tussen leerlingen en/of medewerkers onderling
 - wanneer de school ouders/verzorgers preventief of bij een incident reactief informeert
 - wanneer de school contact zoekt met politie
 - welke disciplinaire maatregelen gelden voor welke overtreding
 - hoe bij incidenten om te gaan met slachtoffers, 'daders', deelnemers, delers en kijkers
 - in samenspraak met de afdeling Communicatie: hoe om te gaan met pers en media, indien aan de orde
- De school communiceert de regels voor sociale media én de verantwoordelijkheden voor leerlingen en ouders/verzorgers met de leerlingen en ouders/verzorgers van de school.
- Omdat contact met medewerkers, ouders, verzorgers en leerlingen op school plaatsvindt, is de school de beste plek waar werken aan preventie mogelijk is. Het is aan de school om schoolveiligheidsthema's (waaronder het thema van deze code) te verweven in het jaarplan en de nodige onderwerpen levend te houden op school. Dat kan enkele keren per jaar via bijvoorbeeld aandacht tijdens de jaarstart, mentorlessen/-gesprekken, activiteiten rondom digitale geletterdheid, inwerken/inductie van nieuwe medewerkers en/of ouderavonden. Dit kan eventueel met ondersteuning vanuit het Ondersteuningsbureau. Een algemene

vorm van ondersteuning die Openbaar Onderwijs Groningen biedt interne aandacht voor de Code Sociale Media via bijvoorbeeld het intranet, zoals genoemd onder 4.1.

- De school behoudt zich altijd het recht voor om expertise te raadplegen. Het [adviespunt School & Veiligheid](#) en de politie gelden hierbij als mogelijke consultatiebronnen.
- Constataert een school een overtreding van deze bovenschoolse code, dan kan dat altijd op bovenschools bestuursniveau afgehandeld worden. In welke mate samspraak en mogelijk overdracht tussen de school en het bovenschoolse bestuur plaatsvindt is afhankelijk van de ernst van de overtreding.
- Bij incidenten is maatwerk cruciaal en raden we de school aan om in ieder geval contact op te nemen met de afdeling Communicatie om de te nemen stappen door te spreken.

Bekijk voor preventie en omgaan met incidenten op schoolniveau ook het leerlingenstatuut, het protocol seksueel grensoverschrijdend gedrag, het protocol schorsing en verwijdering, de richtlijn discriminatie en de integriteitscode van Openbaar Onderwijs Groningen. Deze vind je op de pagina's [Rechten en plichten leerlingen](#) en op [Integrale veiligheid](#).

Benut daarnaast de volgende externe bronnen:

- [Digitale veiligheid \(kennisnet.nl\)](#)
- [Leraar en leerling gebaat bij helder smartphonebeleid op school \(kennisnet.nl\)](#)
- [Arboportaal.nl](#)
- [Schoolenveiligheid.nl](#)

Voor handhaving is het is toegestaan dat een school bekijkt wat leerlingen of medewerkers online (en toegankelijk voor derden) publiceren. Ook kan de school om handhaving van de code te waarborgen aan een medewerker of leerling vragen iets op de telefoon te laten zien. Hier mag echter geen dwingend karakter aan hangen en de school mag hier ook geen voorwaarden aan koppelen. Daarnaast is het ook niet toegestaan dat een leraar van een leerling eist om foto's of video's te verwijderen. Bij publicatie (bijvoorbeeld op sociale media of website) van beeldmateriaal is het wel toegestaan om te verzoeken om intrekking van publicatie, omdat daarvoor toestemming altijd nodig is. Dit geldt binnen de regels van de AVG.

4.3 Medewerkers

Elke medewerker van Openbaar Onderwijs Groningen is persoonlijk verantwoordelijk voor wat hij publiceert op sociale media en voor het naleven van deze richtlijnen. Ook vervullen medewerkers, of zij willen of niet, 24 uur per dag een voorbeeldrol voor leerlingen en collega's. Zij zijn ambassadeur van hun beroep, school en werkgever. Daarom dragen zij verantwoordelijkheid voor het volgen van de richtlijnen in dit document.

Doet een medewerker dit niet, of schaadt zijn online gedrag de belangen van collega's, werkgever of leerlingen, dan kan de leidinggevende de medewerker hierop aanspreken en passende vervolgmaatregelen nemen.

Tegelijkertijd bieden sociale media ook een kans voor dit ambassadeurschap. Wij moedigen voorbeeldgedrag en het delen van inhoudelijke waardevolle informatie aan. Daarmee profileert een medewerker zichzelf als kundig en draagt hij bij aan positieve profilering van zichzelf én de school/werkgever. Medewerkers die hier meer mee willen, kunnen voor tips terecht bij de afdeling Communicatie.

Werkgevers, leerlingen en ouders/verzorgers zoeken soms online naar meer informatie over een school of een medewerker. Het is een aanbeveling om regelmatig zelf te zoeken naar de informatie die over jou beschikbaar is op verschillende sociale media. Kom je hier onwenselijke dingen tegen waar je ondersteuning bij kunt gebruiken, bespreek dit met je leidinggevende en raadpleeg Plein-Online voor handvatten. In geval van ingewikkelde of lasterlijke situaties, schakelt je leidinggevende in vertrouwelijkheid de afdelingen Communicatie en Personeelszaken in voor adequate ondersteuning.

4.4 Leerlingen

Elke leerling is zelf verantwoordelijk voor wat hij op sociale media plaatst, deelt en liket. Wanneer een leerling zich niet houdt aan de richtlijnen in dit document, spreekt de school de leerling hierop aan. De school kan dan aan de hand van de ernst overwegen om bijvoorbeeld tijdelijk en gedurende de schooldag de mobiele telefoon in te nemen, het betreffende device uit te sluiten van het netwerk van de school, een disciplinaire maatregel op te leggen of zelfs de leerling te schorsen. (Zie ook 4.2 School.)

In het geval van zulke maatregelen, volgt de school altijd de geldende regels inzake bijvoorbeeld het schoolbeleid voor mobiele telefoons, het leerlingenstatuut en het protocol schorsing en verwijdering. Dit betekent onder andere dat de school bij een disciplinaire maatregel altijd contact legt met de ouders/verzorgers van de leerling. In het geval van een schorsing, gebeurt dit voorafgaand aan de schorsing. Daarnaast kan de directie contact opnemen met de politie om advies te vragen of een strafbaar feit te bespreken.

4.5 Ouders/verzorgers

Ouders/verzorgers van leerlingen onder de 16 jaar zijn medeverantwoordelijk voor het online gedrag van hun kind. Volgens de wet moeten kinderen jonger dan 16 jaar toestemming hebben van de ouders/verzorgers voordat zij sociale media mogen gebruiken. Daarnaast hebben de ouders/verzorgers de verantwoordelijkheid om de regels voor leerlingen te kennen en hierover in gesprek te gaan met hun kind. De school licht hen hierover in.

Ouders/verzorgers weten dat er op de school van hun kind een aanspreekpunt is waar ze terecht kunnen met vragen of zorgen rondom sociale media. Dit kan gaan om een mentor, vertrouwenspersoon, decaan, teamleider of een ander door de school aangewezen persoon. Dit betekent dat de school actief communiceert of duidelijk vindbaar maakt voor ouders/verzorgers wie dit aanspreekpunt is.

5. Bijlage voor intern gebruik: Vertaling naar school

Medewerkers van Openbaar Onderwijs Groningen kunnen voor implementatie, onderhoud en borging gebruikmaken van de onderstaande bijlage:

- [Bijlage I - Vertaling naar school](#)